

Familjehemsplacerade barn 2004

www.m.lst.se

Ämne Social omvårdnad

Författare Joonas Terje, Kerstin Olsson, Nermina Hrelja

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Titel: Familjehemsplacerade barn 2004

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne Län

Författare: Joonas Terje, Kerstin Olsson, Nermina Hrelja

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne Län
Samhällsbyggnadsenheten
205 15 MALMÖ
Tfn: 040-25 20 00
lansstyrelsen@m.lst.se

Copyright: Länsstyrelsen i Skåne län

Upplaga: 60 ex

ISBN: [91-85363-52-9](#)

Tryckt: LST Malmö, 60 ex

Förord

Sedan den 1 juli 1999 anger socialtjänstlagen att socialnämnden vid placering av barn i annat hem i första hand ska överväga om barnet kan tas emot av anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet ska dock alltid beaktas.

Länsstyrelsen redovisar i denna rapport i vilken utsträckning barn och ungdomar placerats i släktinghem, andra nätverkshem eller för barnet okända hem av socialtjänsten i Skåne län under år 2004. Till grund för sammanställningen ligger uppgifter från länets kommuner över barn som har varit föremål för placering i familjehem. På familjehemsförteckningen som lämnas till Länsstyrelsen per den 31 januari varje år har kodats form av placering. Länsstyrelsen har sedan 1998 gjort årliga sammanställningar av familjehemsstatistiken.

För denna rapport ansvarar socialkonsulenterna Joonas Terje och Kerstin Olsson samt assistent Nermina Hrelja.

Eva Carlström
Socialdirektör

Sammanfattning

I denna rapport presenteras en sammanställning för i vilken utsträckning kommunerna i Skåne län placerat barn i släktingshem, nätverkshem och i för barnet okända hem. Sedan den 1 juli 1999 finns angivet i socialtjänstlagen att socialnämnden vid placering av barn i annat hem i första hand skall överväga om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet skall dock alltid komma i första rummet.

Rapporten bygger på kommunernas förteckningar över de barn som enligt socialnämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem. En förteckning skall varje år senast den 31 januari ges in till Länsstyrelsen.

Antalet barn som var placerade i familjehem i Skåne län under 2004 var 2 007 varav 976 var flickor och 1 027 pojkar. Under 2003 var 1 843 barn placerade i familjehem. Detta innebär att en ökning från 2003 till 2004 skett med 164 barn.

Under 2004 förekom sammanlagt 2156 placeringar. Av dem var 607, d v s 28% i släkting- eller annat nätverkshem. (Att antalet placeringar är fler än antalet barn beror på att några barn omplacerats under året).

År 2003 var 33 % av placeringarna i sådana hem, 31% år 2002, 25% år 2001 samt 37% år 1999 och år 2000.

Vid nya placeringar och omplaceringar har släktinghem respektive andra nätverkshem använts i mindre utsträckning än under 2003. Vid jämförelse mellan 1999 års ny- och omplaceringar med 50% till släktinghem respektive andra nätverkshem och motsvarande 23% för år 2004 har minskningen varit drastisk.

Det sammanställda materialet visar att socialnämnderna under de senaste tre åren inte använt sig av släkting- eller andra nätverkshem i ökad omfattning i förhållande till år 1999. Lagens intentioner att det vid placering av barn i första hand skall övervägas om barnet kan tas emot av någon släkting eller annan närstående tycks inte ha haft avsedd verkan. Statistiken visar att sådana placeringar inte bara är i minoritet utan istället minskat de senaste åren.

Med hänvisning till resultatet av denna kartläggning finner Länsstyrelsen anledning att uppmärksamma socialnämnderna på lagstiftningens krav att överväga placering hos släktingar eller andra närstående. Det är därför viktigt att nämnderna dokumenterar sitt ställningstagande och tillser att det av beslutsunderlaget framgår att släkting- eller närståendeplacering övervägts.

Inledning

Socialtjänsten ansvarar för att de barn som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende. Av lagstiftningen framgår att vården i ett familjehem ska utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med de anhöriga och andra närstående samt tillgodoser kontakt med hemmiljön. Socialtjänsten har fått kritik från olika håll för att inte vara tillräckligt lyhörd för möjligheterna att placera barn hos släktingar eller på annat sätt utnyttja familjens egna resurser eller de resurser som finns i familjens naturliga nätverk.

Sedan den 1 juli 1999 har Socialtjänstlagen (SoL) kompletterats med en ny bestämmelse (6 kap 5 § SoL) som innebär att vid placering av barn skall det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Barnets bästa skall alltid beaktas i enlighet med 1 kap 2 § SoL.

Både internationell och svensk forskning visar att släktingplaceringar kan vara att föredra om man ser placeringen ur ett livsperspektiv. Forskningen visar att omplacering från släktinghem i stort sett inte förekommer alls. De släktingplacerade barnen har också en bibehållen kontakt med sina biologiska föräldrar som inte motsvarades av den kontakt som finns mellan föräldrar och barn i traditionella familjehem.

Av bestämmelserna i SoL framgår att nämnden i varje enskilt fall ska pröva möjligheten att placera barnet i sitt naturliga nätverk. Vilka krav som ligger i nämndens skyldighet att överväga anhörigplacering anges inte närmare i lagtexten eller i förarbetena. Nämndens bedömning måste grunda sig på vad som är bäst för barnet. Socialtjänstens personal måste vara lyhörd för föräldrarnas egna önskemål utan att för den skull ge avkall på den professionella bedömningen av vad som är ett lämpligt hem för det enskilda barnet. Nämnden skall alltid klargöra vilka krav som ställs på ett familjehem och att en placering endast kan göras hos den som bedöms lämplig utifrån barnets behov.

I det fall det blir aktuellt att placera barnet i ett släkting/nätverkshem, understryker Länsstyrelsen vikten av nämndens skyldighet att före placering allsidigt utreda familjehemmet. Om socialnämnden skall ta ansvar för en familjehemsplacering av ett barn så måste nämnden ha ett fullgott underlag för beslutet. Detta innebär att nämnden skall genomföra familjehemsutredningen på samma sätt som den brukar göra i andra ärenden. Släktskapet kan då vara en faktor som skall tillmätas den betydelse det kan ha för barnet t ex språklig eller kulturell gemenskap eller för att viktiga relationer skall kunna bibehållas. Dessa faktorer kan ha sådan tyngd att de uppväger vissa brister i en anhörigs eller närståendes hemförhållanden.

Om det tilltänkta familjehemmet i nätverket inte kan tillförsäkra barnet god vård och fostran skall placeringen givetvis inte ske där utan i ett annat hem. När barnet är placerat i ett nätverkshem har socialnämnden samma uppföljningsansvar som vid andra placeringar. Barn, biologiska föräldrar och familjehemsföräldrar ska ha det stöd och den hjälp som lagstiftningen föreskriver.

Socialtjänstlagen skiljer mellan två slags placeringar:

- Barn som placeras i familjehem enligt SoL eller enligt Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.
- Barn som stadigvarande bor hos andra än sina föräldrar genom privat överenskommelse där hemmet fått medgivande av socialnämnden s.k. privatplaceringar.

Familjehemsplacering i släktinghem ska inte förväxlas med privatplacering. Privatplaceringen ska inte ersätta en familjehemsplacering om det efter en utredning bedömts finnas ett vårdbehov.

Naturligtvis ska barnets behov sättas i centrum och familjehem som är släktinghem ska ha samma ekonomiska möjligheter att tillgodose barnens behov som andra familjehem. Det innebär att det förutom omkostnadsersättning bör utgå ett normalt arvode. Att inte ge ersättning i dessa placeringar saknar stöd i lagstiftningen och försvårar möjligheterna för barnen att få en fullgod omvårdnad.

Redovisningen från socialnämnderna samt sammanställningen i denna statistiska rapport skiljer ej mellan de olika slags beslut som lett till placeringar. Några slutsatser av skillnader mellan kommunerna eller mellan olika typer av placeringar inom en och samma kommun kan inte göras då redovisningen inte visar huruvida släktingplacering övervägts såsom lagen förskriver utan endast redovisar kvantitativa uppgifter. Däremot visar sammanställningen förändringar i länet under åren 1999-2004.

Syfte

Rapportens syfte är att ge en översiktlig bild av i vilken utsträckning kommunerna i Skåne län placerat barn i släktinghem eller andra nätverkshem under år 2004 samt att vid jämförelse med sammanställt material från och med år 2000 uppmärksamma förändringar i socialnämndernas tillämpning av den förändrade lagstiftningen.

Metod

Kommunerna skall enligt bestämmelserna i 7 kap. 1 § Socialtjänstförordningen (SoF) föra en förteckning över vilka barn som enligt socialnämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem. Förteckningen skall varje år senast den 31 januari skickas in till Länsstyrelsen i länet. En ny blankett har tagits fram av Socialstyrelsen, men det står varje kommun fritt att lämna uppgifterna på annat sätt, så länge de uppgifter som formuläret frågar efter redovisas. Nämnderna har efter anmodan från Länsstyrelsen kompletterat förteckningen med uppgifter i vilken form av hem placeringarna har gjorts. Trots detta saknas uppgifter om några placeringar. För att förhindra detta kan användandet av socialstyrelsens formulär vara att föredra.

Resultatredovisning

I tabellerna redovisas antalet placering i familjehem eller annat enskilt hem. Detta innebär att varje ny placering och omplacering har räknats, varför det totala antalet placeringar är större än antalet barn som har placerats. Det redovisade materialet bygger helt på uppgifterna i de förteckningar som kommunerna gett in till Länsstyrelsen. Förteckningen är kompletterad med koder som anges nedan:

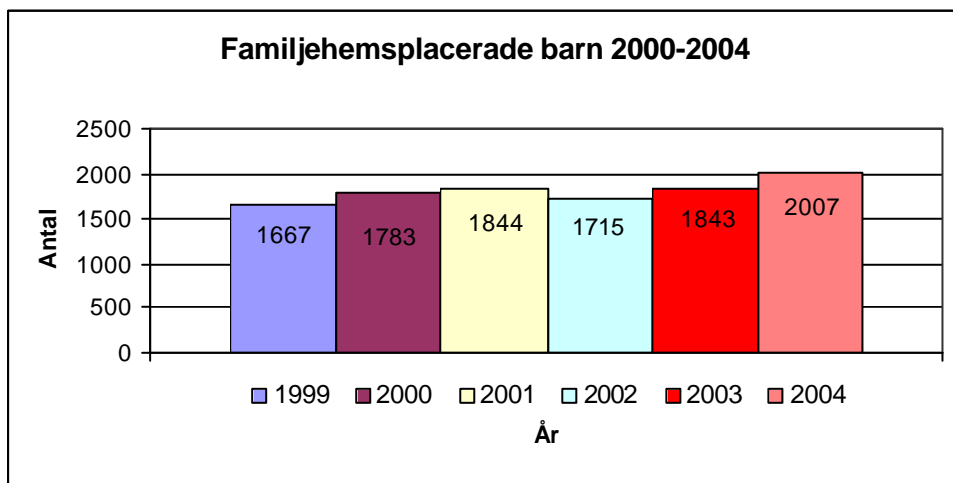
1. Släktinghem dvs syskon, mor-och farföräldrar, faster/farbror, moster/morbror eller annan släkting.
2. Övriga nätverkshem dvs styvföräldrar eller för barnet kända personer som barnet inte är släkt med
3. För barnet helt okända personer

Familjehemsplacerade barn i Skåne 2004

Av tabell 1 framgår att sammanlagt 2 007 barn var placerade i familjehem under 2004, 976 flickor och 1 027 pojkar. 4 barn kan p g a brist i redovisningen inte könsbestämmas. Det framgår även antalet flickor respektive pojkar som placerats inom och utom länet. En könsmässig skillnad är att pojkar i högre grad än flickor placerats utanför hemkommunen.

Familjehemsplacerade barn i Skåne 1999 – 2004

I nedanstående diagram ges en överblick över hur många barn som varit placerade varje år sedan 1999. Det har skett en ökning 2004 jämfört med föregående år. Ökningen är större än tidigare förändringar under perioden som statistik insamlats.

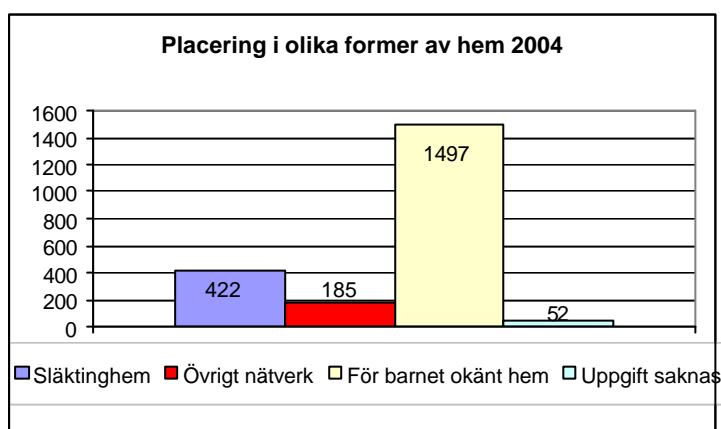

Jämför tabell 1

Antal placeringar i familjehem 2004

I tabell 2 framgår hur många placeringar som gjorts i släktinghem, övrigt nätverkshem respektive i för barnet okänt hem. Vid sammanställning av dessa uppgifter räknas även nya placeringar samt omplaceringar som gjorts under året. Det totala antalet placeringar (2 156), är därför fler än antalet placerade barn (2 003).

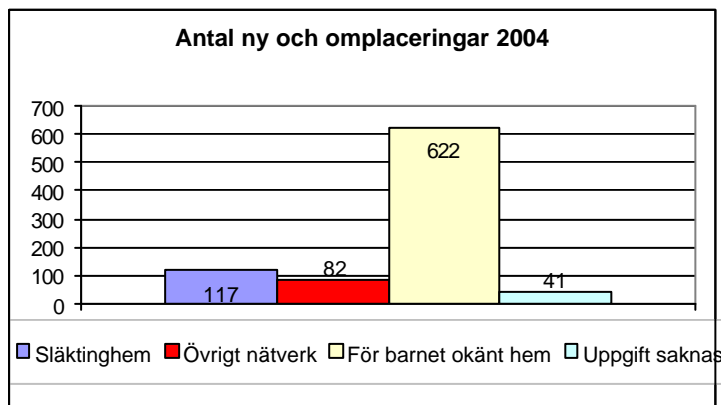
Sammanställningen visar att av 2 156 placeringar skedde 422 i släktingshem, 185 i övrigt nätverkshem och 1 497 i familjehem, som barnet inte kände före placeringen. Beträffande 52 placeringar saknas uppgifter. Sammanlagt 28 % av placeringarna skedde i släkting- eller annat nätverkshem. År 2003 var motsvarande siffra 33 % (tabell 4).

Jämför tabell 2

Nyttillkomna familjehemsplaceringar - och omplaceringar 2004

Antalet placeringar som innebar antingen att ny placering påbörjades eller att barnet omplacerades till annat familjehem var 862 år 2004 (tabell 3). Av dessa placeringar gjordes 117 i släktinghem, 82 i annat nätverkshem och 622 i för barnet okänt hem. Uppgift har inte lämnats beträffande 41 placeringar. Andelen placeringar i släkting- och annat nätverkshem av totala antalet nyttillkomna placeringar och omplaceringar är 23 % (tabell 5). Det är en lägre andel än föregående år och mindre än hälften av motsvarande andel år 1999.

Jämför tabell 3

Tabell 1 Familjeplacerade barn år 2004

Kommun	Stadsdel	Plac. i egen kommun		Plac. i annan kommun i länet		Totalt
		<i>flickor</i>	<i>pojkar</i>	<i>flickor</i>	<i>pojkar</i>	
Bjuv		3	2	13	10	28
Bromölla		1	4	3	3	11
Burlöv		2	4	12	19	37
Båstad		3	2	3	3	11
Eslöv		27	26	18	12	83
Helsingborg		62	49	61	86	258
Hässleholm		24	19	16	18	77
Höganäs		7	4	6	8	25
Hörby		5	7	7	4	23
Höör		7	0	7	26	40
Klippan		4	9	10	21	44
Kristianstad		71	59	47	51	228
Kävlinge		8	9	12	17	46
Landskrona		10	13	39	64	126
Lomma		0	0	4	3	7
Lund		27	26	40	36	129
Malmö	Centrum	0	0	18	14	32
Malmö	Fosie	26	29	49	65	169
Malmö	Husie	2	3	4	3	13
Malmö	Hyllie	8	4	13	18	43
Malmö	Limhamn - Bunkeflo	6	6	1	9	22
Malmö	Kirseberg	4	5	14	7	30
Malmö	Oxie	8	4	3	5	20
Malmö	Rosengård	18	22	12	13	66
Malmö	S.Innerstaden	11	11	16	9	47
Malmö	V.Innerstaden	3	1	5	4	14
Osby		6	9	2	6	23
Perstorp		1	0	5	3	9
Simrishamn		3	3	6	7	19
Sjöbo		10	2	6	3	21
Skurup		5	5	1	4	15
Staffanstorps		6	4	20	9	39
Svalöv		1	0	5	12	18
Svedala		1	2	4	5	12
Tomelilla		3	0	4	8	15
Trelleborg		5	10	5	11	32
Vellinge		9	6	5	11	31
Ystad		11	6	18	6	41
Åstorp		3	11	12	16	42
Ängelholm		11	6	12	7	36
Örkellunga		4	1	3	2	10
Ö. Göinge		2	3	7	3	15
Summa		428	386	548	641	2007

Uppgift om kön saknas för 4 barn (Husie, Rosengård, V. Innerstaden och Trelleborg)

Tabell 2 Antal placeringar i familjehem under år 2004 med uppdelning i olika former av hem

Kommun	Stadsdel	Släkting-hem	Övrigt nätverk	För barnet okänt hem	Uppgift saknas	Totalt
Bjuv		6	0	22		28
Bromölla		1	1	11		13
Burlöv		8	2	35		45
Båstad		1	0	11		12
Eslöv		12	14	68	1	95
Helsingborg		73	40	145	11	269
Hässleholm		18	5	59	3	85
Höganäs		4	6	19		29
Hörby		0	1	22		23
Höör		8	1	32		41
Klippan		6	7	32		45
Kristianstad		37	4	200	3	244
Kävlinge		6	5	34	4	49
Landskrona		19	2	125		146
Lomma		2	0	5		7
Lund		13	2	100	19	134
Malmö	Centrum	8	2	19	3	32
Malmö	Fosie	38	5	131		174
Malmö	Husie	6	2	7		15
Malmö	Hyllie	13	3	26	1	43
Malmö	Limhamn - Bunkeflo	0	2	21		23
Malmö	Kirseberg	13	3	17		33
Malmö	Oxie	10	5	5		20
Malmö	Rosengård	24	7	35		66
Malmö	S.Innerstaden	20	4	22	2	48
Malmö	V.Innerstaden	2	1	17		20
Osby		9	2	19		30
Perstorp		7	0	11		18
Simrishamn		3	0	16		19
Sjöbo		4	3	16		23
Skurup		2	1	13		16
Staffanstorps		5	38	0		43
Svalöv		7	0	13		20
Svedala		4	1	7		12
Tomelilla		0	4	12		16
Trelleborg		7	0	25		32
Vellinge		7	3	22		32
Ystad		8	1	30	4	43
Åstorp		3	3	36		42
Ängelholm		4	5	28	1	38
Örkelljunga		4	0	6		10
Ö. Göinge		0	0	23		23
Summa		422	185	1497	52	2156

Tabell 3 Antal ny- och omplaceringar i familjehem under år 2004 med uppdelning i olika former av hem

Kommun	Stadsdel	Släktning-hem	Övrigt nätverk	För barnet okänt hem	Uppgift saknas	Totalt
Bromölla		1	0	4		5
Burlöv		5	2	16		23
Båstad		0	0	6		6
Eslöv		4	2	33		39
Helsingborg		22	17	70	11	120
Hässleholm		7	2	34	3	46
Höganäs		0	3	5		8
Hörby		0	1	17		18
Höör		1	1	14		16
Klippan		5	4	11		20
Kristianstad		12	2	110	3	127
Kävlinge		3	0	15	4	22
Landskrona		2	0	47		49
Lomma		1	0	1		2
Lund		4	1	36	13	54
Malmö	Centrum	4	0	1	1	6
Malmö	Fosie	6	3	58		67
Malmö	Husie	2	2	3		7
Malmö	Hyllie	2	0	7		9
Malmö	Limhamn - Bunkeflo	0	1	4		5
Malmö	Kirseberg	8	2	3		13
Malmö	Oxie	4	2	2		8
Malmö	Rosengård	4	2	2		8
Malmö	S.Innestaden	0	0	4	1	5
Malmö	V.Innerstaden	1	0	8		9
Osby		3	1	16		20
Perstorp		0	0	0		0
Simrishamn		0	0	1		1
Sjöbo		0	3	8		11
Skurup		0	0	3		3
Staffanstorp		4	29	0		33
Svalöv		0	0	2		2
Svedala		1	0	3		4
Tomelilla		0	0	3		3
Trelleborg		0	0	3		3
Vellinge		4	0	3		7
Ystad		1	0	15	4	20
Åstorp		1	0	16		17
Ängelholm		1	2	12	1	16
Örkellunga		1	0	2		3
Ö. Göinge		0	0	16		16
Summa		117	82	622	41	862

Tabell 4

Familjehemsplaceringar uppdelat i olika former av hem 1999 - 2004

Form av familjehem	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Släkting-hem	1	360	384	415	345	422
Övrigt nätverk	2	265	292	274	267	185
För barnet okänt hem	3	1024	1129	1269	1283	1497
Uppgift saknas		18	41	11	43	52
Summa		1667	1846	1969	1938	2156
Andel släkting och nätverkshem		37%	37%	35%	31%	28%

Tabell 5

Ny och omplaceringar 1999 - 2004

Form av familjehem	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Släkting-hem	1	83	107	123	79	117
Övrigt nätverk	2	170	186	89	93	82
För barnet okänt hem	3	253	342	438	472	622
Uppgift saknas		2	13	9	28	41
Summa		508	648	659	672	862
Andel släkting och nätverkshem		50%	45%	32%	26%	23%

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost lansstyrelsen@m.lst.se
www.m.lst.se

www.m.lst.se